

Styret i Sparebanken Vest
Postboks 7999
5020 BERGEN

VÅR REFERANSE
20/11320

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvI. § 13
1. ledd nr. 1-2
Gjelder merkede avsnitt

DATO
20.08.2021

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Sparebanken Vest 15. – 17. desember 2020. Samtalene ble gjennomført på digital plattform som følge av smitteverntiltak. Tilsynet var ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Gjennomgangen omfattet risikoeksponering på kredittområdet, styring og kontroll av kredittrisiko, samt enkelte forhold knyttet til virksomhetsstyring og operasjonell risiko.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 19. mars 2021 og foretakets kommentarer til denne i brev av 5. mai 2021.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

1 STRATEGI OG ORGANISERING

1.1 Strategi

Finanstilsynet har merket seg at banken ønsker å være en ressurs på Vestlandet i arbeidet med bærekraft, og har notert at banken har fastsatt klare mål og krav for seg selv og sine leverandører når det gjelder klimaavtrykk. Banken har formulert bransjespesifikke mål for porteføljen og er bevisst at det skal stilles krav til bedriftskunders utslipp og bærekraft. I 2021 jobber banken blant annet med å måle CO2 utslipp i kundeporteføljen innenfor de største bransjegruppene samt å styrke porteføljeanalyse innenfor ESG.

I 2019 lanserte banken det heldigitale tjenestekonseptet Bulder Bank, med hele Norge som markedsområde. I foreløpig tilsynsrapport stilte Finanstilsynet spørsmål om hva denne satsningen betyr for bankens kjernevirksomhet. Finanstilsynet har merket seg fra styrets tilsvarende at Bulder i liten grad vil påvirke bankens kjernevirksomhet. Styret viser til at hovedtyngden av bankens virksomhet vil være på Vestlandet i overskuelig fremtid, og styret vurderer at dette bildet i liten grad er påvirket av satsningen på Bulder. Styret viser også til at med økende grad av digitalisering i samfunnet generelt og banknæringen spesielt, er det naturlig for banken å teste ut nye konsepter i markedet, slik også flere av konkurrentene gjør. Styret vurderer også at det er viktig for banken å bygge kompetanse og innsikt i denne måten å betjene markedet på. For å unngå uønsket risiko er det fastsatt strenge policykrav. Alle lån må være innenfor 75 prosent belåningsgrad og det aksepteres bare finansiering av boliger som banken vurderer har lav usikkerhet om verdien. Finanstilsynet har notert seg at styret vurderer at denne strategien har vært vellykket. Finanstilsynet ba også styret kommentere om banken

fortsatt forventer å oppnå den budsjetterte lønnsomheten for Bulder-konseptet i 2021. Finanstilsynet har notert seg fra tilsvaret at banken fremdeles styrer mot 20 milliarder kroner i utlån og 12 prosent egenkapitalavkastning, og at styret viser til at det er usikkerhet rundt dette anslaget.

1.2 Organisering av kontrollfunksjoner

I foreløpig tilsynsrapport kommenterte Finanstilsynet at Risk Management synes å ha begrenset med ressurser til å følge opp andre risikoer enn kredittrisiko. Finanstilsynet stiller også spørsmål om Risk Management er for involvert i driften til å kunne utøve en rolle som "utfordrer" og 2. linjes kontrollorgan for konsernledelsen og styret dersom det trengs. Finanstilsynet pekte også på at leder for Compliance ikke inngår i konsernledelsen, og reiste spørsmål om Compliance har en tilstrekkelig sterk plass i konsernet, og om banken har oppfylt kravene i CRR/CRDIV-forskriftens §§ 39 og 41 ved at Compliance er en avdeling i Risk Management.

I tilsvaret har styret kommentert at styret vurderer at Risk Management samlet sett har tilfredsstillende kapasitet og kompetanse til å utøve 2.linje funksjonen også for andre risikoer enn kredittrisiko. Styret viser til at Compliance har blitt styrket betydelig de senere årene, og utfører sin rolle i tråd med styrets forventninger. Finanstilsynet har merket seg at styret vurderer at Compliance har en sterk og uavhengig plass i konsernet, at leder for Compliance (CCO) rapporterer direkte til konsernsjefen og at styret anser at kravene i CRR/CRD IV-forskriften §§ 39 og 41 er oppfylt selv om Compliance er en avdeling i Risk Management. Styret vurderer at det er en styrke for den samlede risikostyringen at kompetansen og 2. linjefunksjonene er samlet i ett miljø. Styret viser til at CCO møter i konsernledermøter når det er saker som vedrører compliance og i styret ved fremleggelse av kvartalsvis compliance rapport, samt ved behandling av andre compliance-relaterte saker.

Finanstilsynet har merket seg at banken løpende vil vurdere ressursituasjonen innenfor styring og kontroll av compliance og operasjonell risiko. Finanstilsynet legger til grunn at styret i sine fremtidige evalueringer av risikokontrollfunksjonene ivaretar CRR/CRD IV-forskriftens krav til systemet for risikostyring og internkontroll (§§ 35-41).

2 RISIKOEKSPONERING

2.1 Portefølje

Bankens brutto utlån var 179,5 milliarder kroner ved utgangen av 3. kvartal 2020. BM-porteføljen utgjorde 53,0 milliarder kroner som tilsvarer 25 prosent av totale utlån. Bankens største næring var eiendom på om lag 38 prosent av BM-porteføljen. Banken har en høyere andel av volatile næringer (fiske og fangst, fiskeoppdrett, bygg og anlegg) enn gjennomsnittet for sammenlignbare banker, men lavere risikokonsentrasjon mot enkelt næringer enn gjennomsnittet. Eksponering mot offshore utgjorde per 3. kvartal 2,3 prosent av BM-porteføljen. Banken har hovedsakelig eksponering mot Subsea-segmentet og PSV-segmentet.

Bankens PM-portefølje består i hovedsak av lån med sikkerhet i bolig. Finanstilsynet har registrert at utlånsveksten i personmarkedet i 2020 ble 8,2 prosent, hvorav 5,2 prosentpoeng har kommet via Bulder-applikasjonen. Finanstilsynet har notert seg at veksten falt i 4. kvartal 2020. Banken viste til at betydelig rentefokus i markedet og økt priskonkurransen har bidratt til økt kundemobilitet.

2.2 Porteføljekvalitet

Finanstilsynet merker seg at bankens BM-portefølje i perioden fra desember 2019 til 3. kvartal 2020 har hatt en økning i de to dårligste risikoklassene (J og K). Økningen skyldes i hovedsak migrasjon i

flere offshore- og shipping-engasjementer, men kredittrisikoen har også økt i andre næringer som fiskeoppdrett, industri og hotell.

I PM-porteføljen var risikobildet fortsatt på et lavt nivå ved utgangen av 3. kvartal 2020. Restanser og mislighold for både boliglån og usikrede lån utviklet seg positivt gjennom kvartalet, men var ved utgangen av 3. kvartal 2020 noe høyere enn ved inngangen av året. Antallet misligholdte lån innvilget via Bulder-applikasjonen var lavt.

2.3 Betalingslettelser ("forbearance) og avdragsfrihet

I foreløpig rapport viste Finanstilsynet til bankens opplysninger om endret praksis med merking av betalingslettelser og ba banken forklare den nye praksisen. I sitt svarbrev viser styret til bankens automatiserte modell for merking av konti med betalingslettelser. Avdragsfrihet i kombinasjon med tegn på at kunden er i økonomiske problemer, medfører at endret eller refinansiert konti merkes med betalingslettelse. Sammenhengende avdragsfrihet over 3 måneder (uavhengig om det er bevilget i en eller flere omganger) blir også merket med betalingslettelse. Fastsettelse av varighet på 3 måneder er begrunnet ut ifra at en kunde som befinner seg i økonomiske problemer, i de fleste tilfeller ikke vil begrense seg til å søke under 3 måneders avdragsfrihet. Alternativt vil kunden søke om gjentatte avdragsfriheter som raskt vil akkumuleres til 3 måneder. Styret viser til at bankens løsning fanger opp både de kundene som søker om lengre avdragsutsettelse med en gang og de som akkumulerer avdragsutsettelse gjennom flere henvendelser. Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering, og understreker at banken kontinuerlig må følge opp at lån med avdragsfrihet rettidig merkes som forbearance.

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på en differanse i innrapportert volum mellom FINREP-rapporteringen og den ekstraordinære kredittrapporteringen per desember 2020. Finanstilsynet har notert seg fra svarbrevet at dette skyldes teknisk feil og har merket seg at banken har innført tettere løpende kontroll av forbearance-rapporteringen.

Finanstilsynet reiste i foreløpig tilsynsrapport spørsmål om retningslinjer for når betalingslettelser medfører trinn 2 eller trinn 3-kategorisering. Finanstilsynet har notert seg at styret i sitt svarbrev har vist til at det er etablert ny rutine ved innføring av ny misligholdsdefinisjon hvor kriteriene for når et engasjement skal klassifiseres som trinn 3 er presisert. For PM-porteføljen er prosessen automatisert. Et PM-engasjement blir tapsutsattmerket hvis en av følgende situasjoner inntreffer på kontonivå: (i) to betalingslettelser i løpet av siste to årene, (ii) en betalingslettelse i løpet av de to siste årene og 30 dager eller flere dagers signifikant overtrekk innen to-års perioden, (iii) 30 eller flere dagers signifikant overtrekk samtidig som betalingslettelsen gis. For BM-porteføljen er det kunderådgiver som gjøre en vurdering av om endring av vilkår leder til mislighold. Engasjementer som ellers er merket med betalingslettelse, men ikke kredittforringet som omtalt over, klassifiseres som trinn 2. Styret presiserer videre at det er innført kvalitetssikringsprosesser med henblikk på å sikre at rutinen etterlevs. Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering.

2.4 Tapsvurderinger - IFRS 9

Beregning av individuelle tapsavsetninger i trinn 3

Bankens retningslinjer for beregning av tapsavsetning for BM-kunder skiller mellom situasjoner der realisasjon av sikkerheter vurderes å gi dekning for engasjementet og der hvor realisasjon av sikkerheter vurderes å gi underdekning. Dersom realisasjon av sikkerheter vurderes å gi sikkerhetsmessig dekning for engasjementet, foretas det ikke nedskrivning. Dersom det forventes underdekning, og det ikke forventes avvikling eller realisasjon av sikkerheter innen ett år, skal det

gjennomføres en fullstendig vurdering av kundens totale kontantstrømmer fra drift og realisasjon av sikkerheter.

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at det for engasjementer med sikkerheter med lav omsettelighet og usikre realisasjonsverdier, etter Finanstilsynets vurdering, må gjennomføres en scenariobasert kontantstrømsberegning basert på alternative utviklingsscenarier i markedet for å kunne vurdere sikkerhetenes verdi og behovet for avsetning til forventet tap. Finanstilsynet viste videre til at det er viktig at banken ved beregning av sikkerhetsmessig dekning benytter en enhetlig praksis og at beregningene reflekterer bankens markedssyn.

Finanstilsynet har notert seg styrets opplysninger i svarbrevet om at det er igangsatt oppdatering av rutiner for scenariovurdering også for måling av sikkerhetsdekning. Det skal benyttes scenariokombinasjoner som tar hensyn til både realisasjonsscenario og driftsscenario hvis det er relevant. Revisjon av rutinen vil bli ferdigstilt i løpet av høsten 2021. Finanstilsynet legger til grunn at banken etablerer en enhetlig praksis for vurdering av sikkerhetsmessig dekning, at beregningene reflekterer bankens markedssyn og at begrunnelsen for valg av forutsetninger blir dokumentert.

Oppfølgingsspørsmål etter tematisynet om IFRS 9

Finanstilsynet fremhevet i foreløpig tilsynsrapport to forhold som ble tatt opp med banken i tilsynsrapporten etter tematisynet om IFRS 9 i 2019.

Finanstilsynet pekte på at bankens to PD-modeller (søknadsscore-PD og adferdsscore-PD) kan gi opphav til forsinket overføring av lån med økt kredittisiko til trinn 2. Finanstilsynet har merket seg at styret i sitt svarbrev viser til at banken er i gang med å utvikle og implementere revidert modell, og at overgangen fra søknadsscore-PD til adferdsscore-PD ikke lenger vil være en utfordring. Finanstilsynet tar styrets kommentar til orientering.

Videre pekte Finanstilsynet på bankens bruk av relative og absolutte kriterier for å flytte et lån fra trinn 1 til trinn 2. Banken hadde beregnet at bruk av den absolutte grensen på 0,6 prosent ikke hadde hatt vesentlig effekt i 2018 og 2019. Finanstilsynet nevnte at dette har vært en periode preget av stabile og gode markedsførhold, og at effekten kan bli vesentlig i urolige tider.

Styret svarer at banken, i tråd med endelig tilsynsrapport etter IFRS 9-tilsynet, har overvåket effekten av 0,6 prosent-grensen også under de ustabile markedsførhold som har vært i 2020. Fortsatt er konklusjonen at 0,6 prosent-grensen har begrenset effekt på forventet kredittap. Styret nevner at det er naturlig å ta en ny vurdering når banken reviderer og innfører ny modell i 2021. Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering.

2.5 Enkeltengasjementer – bedriftskunder

Anti-hvitvasking og terrorfinansiering

Finanstilsynet reiste i foreløpig tilsynsrapport spørsmål om bankens vurderinger av kundens hvitvaskingsrisiko burde bli en tydeligere del av grunnlaget for kredittbeslutningen. På tidspunktet for tilsynet fremkom ikke bankens klassifisering av risiko for hvitvasking og vurderinger av risikoen for hvitvasking av kredittnotatet, men det var en henvisning til vurderinger av AML/CFT-risiko i et annet system. Finanstilsynet har notert seg at styret er enig i anbefalingen fra Finanstilsynet og at tiltak er gjennomført for at klassifisering og vurdering av hvitvaskingsrisiko skal være inkludert i kredittnotatet.

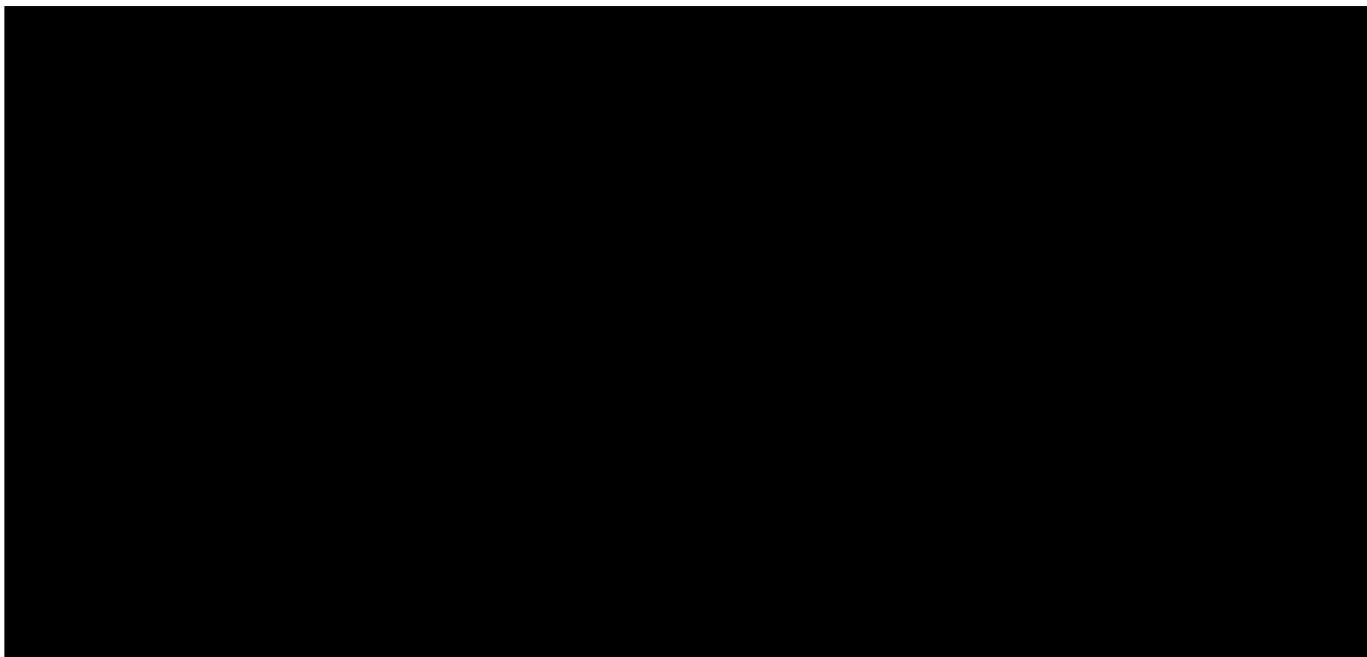
Klimarisiko

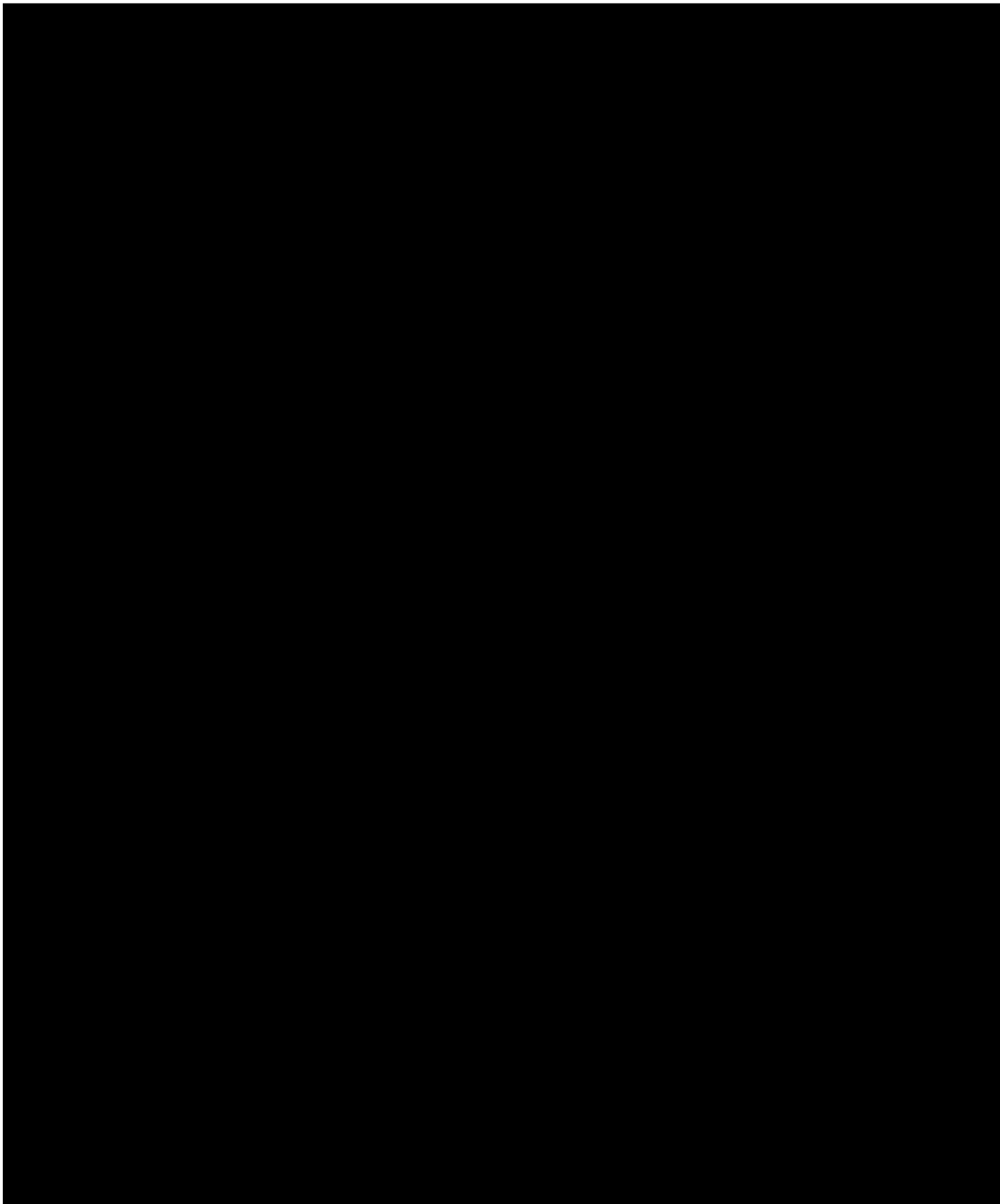
I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at banken i malen for kredittnotat for BM-engasjementer hadde en systematisk vurdering av ESG-risiko, men banken hadde ikke innarbeidet et krav om at kredittrisikoen knyttet til klimarisiko skulle vurderes. Finanstilsynet understreket at banken fremover forventes særskilt å vurdere klimarisiko i utlånsvirksomheten, både fysisk risiko og overgangsrisiko. Banken forventes å ha oppmerksomhet på hvordan bransjer og de enkelte kunders kredittkvalitet påvirkes ved overgangen til et lavutslippssamfunn og effekten av klimaendringer på fysiske aktiva.

Styret viser i sitt tilsvarende til at banken innen utlånsvirksomheten har et høyt ambisjonsnivå knyttet til ESG-risiko og dette er et tema banken jobber kontinuerlig med å styrke. For å effektivisere og standardisere vurderingen av fysisk, overgangs- og omdømmerisiko er malen for kredittnotat blitt oppdatert slik at rådgivere nå i større grad blir veiledet til å redegjøre verbalt for risikoer samt fastsette en skjønsmessig score. Selve scoren brukes blant annet for å bygge en intern database og kartlegge det samlede ESG-risikobildet innenfor BM portefølje. Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering.

Tapsberegning i enkeltsaker, offshore

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig tilsynsrapport generelle vurderinger av offshore-markedet og reiste spørsmål om banken burde være tydeligere i beskrivelsen av bankens markedssyn og vurdering av usikkerhet som input til hvordan generelle markedsscenarier skal innarbeides i tapsberegning i enkeltsaker. Finanstilsynet reiste også spørsmål om hvordan scenariene bør defineres og vektet for å reflektere usikkerheten. Styret skriver i sitt svar at bankens markedssyn oppsummeres i bransjerapportene som utarbeides minimum i forbindelse med watchlist-gjennomgangen. Scenariene i hver enkelt sak skal basere seg på dette markedssynet, men det gjøres individuelle tilpasninger fra engasjement til engasjement. Styret vurderer at dette fungerer hensiktsmessig i lys av at antall engasjementer er begrenset. Styret skriver videre at banken vil gjennomføre en helhetlig revisjon av retningslinjer og modeller i løpet av høsten 2021 når det gjelder oppbygging av scenariene og vektingen av disse. Finanstilsynet tar styrets svar til orientering.

Finanstilsynet tar styrets kommentarer til enkeltsakene til orientering.

3 STYRING OG KONTROLL

3.1 Lønnsomhetsmål og risikotoleranse

I foreløpig tilsynsrapport stilte Finanstilsynet spørsmål om styrets vurdering av bankens mål for egenkapitalavkastning i lys av et lavt rentenivå, og hvordan målet for egenkapitalavkastning kan påvirke risikotakingen framover. Finanstilsynet har notert seg fra tilsvaret at egenkapitalavkastning på 12 prosent er mer krevende i lavrenteregime og mer usikker tapssituasjon, [REDACTED] mens de langsiktige målsetningene står fast.

Finanstilsynet har merket seg styrets kommentar om at banken har en tydelig målsetning om at avkastningsmålet ikke skal medføre økt risikotaking, og at banken også i fremtiden skal ha en utlånsportefølje med lav risiko og lave tap.

3.2 Overordnet rapportering av risiko og etterlevelse

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig tilsynsrapport at bankens risikorapportering til konsernledelsen og styret bør skilles fra driftsrapporteringen og at det bør utvikles en tydeligere 2. linjes risikorapport. Etter Finanstilsynets vurdering fremstår ikke rapporteringen til styret om etterlevelse i lederrapporten som en rapport fra leder for Compliance.

Finanstilsynet har merket seg fra styrets tilsvaret at banken nå har skilt ut compliance-rapporten fra leder-rapporten, og leder-rapporten til styret vil få en tydeligere merking av seksjonene i rapporten, slik at det er tydelig hva som er 2. linje risikorapportering.

Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering.

3.3 Styling og kontroll av kredittrisiko, personkunder

Styret har fastsatt et mål for vekst i beregningsgrunnlaget (RWA) for PM. [REDACTED]

[REDACTED] Etter Finanstilsynets oppfatning representerer sterk utlånsvekst en risikofaktor i seg selv, som i liten grad kontrolleres via styrets rammesetting. Styret kommenterte i sitt svarbrev at det har vektlagt å etablere rammer som fanger opp både nominell vekst og risikoutvikling – i tillegg til kapitalbindingen – i en overordnet ramme. Styret har prioritert få, men enkle og overordnede rammer. Finanstilsynet har merket seg at styret vil ta med seg innspillet fra Finanstilsynet, og vurdere innretning av vekstrammene ifm. årlig revisjon av kredittstrategien.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til bankens mål for maksimalt antall misligholdte lån, og pekte på at rammer uttrykt i kroner eller prosent av utlånsvolum er mer relevante ut fra en taps- og risikobetraktning. Finanstilsynet reiste videre spørsmål om styret burde fastsette flere rammer eller måltall for å styre risikoutviklingen på personkundeområdet, og ba om styrets kommentarer. Styret redegjør i sitt svar for valg av mål og rammer, hvor det har vært vektlagt at måleparameterne skal være få og enkle. Finanstilsynet har merket seg at styret vil ta med seg innspillene fra Finanstilsynet i vurderingen av mål og rammer ved den årlige revisjon av kredittstrategien.

Etterlevelse av boliglånsforsikten

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig tilsynsrapport bankens praksis for godkjenning av inntekt ved beregning av gjeldsbetjeningsevne. Banken kan godta inntekt som overstiger ligningsinntekten med inntil 10 prosent i den ordinære selvbetjente løsningen, og i Bulder inntil 5 prosent høyere enn

gjennomsnittsinntekten basert på siste seks lønsslipper. Finanstilsynet vurderte at banken for å oppfylle kravene til vurdering av betjeningsevne i utlånsforskriften og finansavtaleloven må etablere retningslinjer for bankens fastsettelse av inntektsnivå som sikrer at banken legger dokumenterte inntekter til grunn for betjeningsevnevurderingen. Finanstilsynet ba om styrets kommentarer.

I sitt svarbrev kommenterer styret at det i selvbetjente løsninger er behov for å gi kundene noe fleksibilitet til å justere inntekten for normal lønnsutvikling, og styret anser 5 prosent avvik som moderat/lavt. Styret vurderer også at et inntektstillegg på inntil 10 prosent for kunder hvor deler av lønnen er provisjonslønn er nøkternt. Det er kun et fåtall av bankens kunder som har provisjonsinntekt. Finanstilsynet har notert seg at styret forventer at selvbetjeningsløsningen for samtykkebasert lånesøknad vil bli innlemmet i den selvbetjente refinansieringsflyten, og at banken da vil vurdere å endre tillatt avvik til å være på linje med Bulder. I Bulder inngår kun fastlønn, faste tillegg, timelønn etc. i inntektsgrunnlaget som benyttes. Finanstilsynet har merket seg at styret vurderer at bankens praksis er hensiktsmessig og i tråd med utlånsforskriften.

Finanstilsynet mener bankens praksis med inntektstillegg er i strid med utlånsforskriften og legger til grunn at banken fastsetter retningslinjer som sikrer at vurderingene av betjeningsevne er basert på dokumenterte inntekter.

Medlåtaker

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at bankens retningslinjer ikke angir hvordan husholdningens totalkostnader skal fordeles når én person som inngår i en husholdning med to inntekter skal stå som låntaker alene. Finanstilsynet understreket at bankens retningslinjer for å beregne betjeningsevnen for søkere som inngår i en husholdning med to inntekter bør beskrive ønsket praksis. Styret skriver i sitt svar at dersom kun en av partene i en husholdning skal stå som låntaker, er hovedregel at den parten skal ha økonomi til å bære hele husholdningens utgifter, samt egne og felles lån/kreditter. Finanstilsynet har merket seg styrets opplysning om at banken nå har oppdatert rutinen, slik at dette fremkommer tydelig.

Finanstilsynet understreket i foreløpig tilsynsrapport at det er viktig at bankens retningslinjer for å innvilge lån som baseres på betjeningsevnen til personer utenfor husholdningen, i praksis oftest foreldrene, tydelig definerer den lånestrukturen og den ansvarsfordelingen låntakerne imellom som banken ønsker. Finanstilsynet har notert seg styrets kommentarer om at bankens rutine er endret og at det er presisert at det tydelig må fremkomme i saken hvor stor del av gjelden som avhenger av foreldrenes betjeningsevne, og at dette må kommuniseres til foreldrene, og gjenspeiles i planen for betaling av lån.

Finanstilsynet skrev i foreløpig tilsynsrapport at i betjeningsevnevurderingen for kredittkort, lån uten sikkerhet og lån med sikkerhet som søkes via selvbetjent kanal, anvender banken TietoEvrys modell for såkalt forenklet likviditetsberegning. Ifølge bankens retningslinjer for å vurdere betjeningsevnen baserer beregningen seg på én persons inntekter og gjeld. Når søkeren har ektefelle/samboer, deles husholdningsutgiftene på to. Finanstilsynet understreket at det dermed forutsettes at ektefellen/samboeren bidrar like mye til fellesskapet, uten at banken har tilgang til uavhengig dokumentasjon for ektefellens/samboerens inntekt. Det fremgår ikke av bankens retningslinjer hvordan utgiftene til boliglån fordeles i slike tilfeller. Finanstilsynet ba om styrets kommentarer. Styret skriver i sitt svar at banken i selvbetjent flyt for lån med sikkerhet benytter Rådgiver PM som et supplement i mer kompliserte saker fra selvbetjent kanal hvor forenklet modell ikke gir et tilstrekkelig bilde av kundens situasjon. Dette vil typisk være dersom en part i en husholdning ønsker å ta opp lån alene.

Styret opplyser at selvbetjent flyt for innvilgelse av lån uten sikkerhet p.t. er stengt, med unntak for kredittkort inntil 50 000,-. Finanstilsynet har notert seg at for kreditter innenfor denne størrelsen mener banken at løsningen er tilfredsstillende, og at banken vil ta stilling til kommentarene fra Finanstilsynet når det skal etableres en ny løsning for usikret gjeld for høyere kredittbeløp.

Lånesøknader som mottas via Bulder-kanalen

For lånesøknader som mottas i Bulder-kanalen får ikke banken informasjon om arbeidsgiver, ansiennitet, utdanning, gjenværende år av studier og antall år til pensjonering som grunnlag for å vurdere inntektens stabilitet. I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at etter Finanstilsynets vurdering er inntektens stabilitet en nøkkelfaktor ved kredittvurderinger som ikke er hensyntatt i Bulder-konseptet. I styrets tilsvarende kommenterer banken at styret er enig i at inntektens stabilitet er en viktig del av kredittvurderinger, og viser til at banken kun hensyntar de inntektskilder som antas å være stabile. Finanstilsynet har merket seg at banken løpende vil vurdere tiltak som ytterligere kan styrke måten banken hensyntar inntektsstabilitet i søknader via Bulder-kanalen.

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til at i Bulder beregnes det hvor stort lån kunden kan få, og kundene får opplyst hva de kan øke lånebeløpet med. Også i bankens opplåningsflyt for eksisterende kunder fremkommer det hvor mye kundene maksimalt kan låne. Finanstilsynet viste til en tidligere uttalelse etter et tilsyn i forbrukslånbanker om at det å tilby høyere forbrukslån enn kundene har søkt om, ikke forenlig med god forretningsskikk. Det ble i den sammenheng vist til finansforetaksloven § 13-5 (4) og § 16-1 (4). Finanstilsynet kommenterte i foreløpig tilsynsrapport at fordi boliglån har lav rente er risikoen for impulshandlinger stor, og at bankens praksis dessuten bidrar til å øke husholdningenes gjeld. I tilsvaret har styret redegjort for bankens praksis, og vist til at kundene fra Bulder-kanalen i liten grad har benyttet seg av tilbudet om maksimalt lånebeløp. Styret har oppsummert sine kommentarer med at bankens praksis vurderes som forsvarlig og hensiktsmessig. Finanstilsynet er uenig i styrets vurdering og vil peke på at god forretningsskikk tilsier at bankens tilbud må innrettes i samsvar med kundens lånebehov slik det kommer til uttrykk i lånesøknaden. Finanstilsynet legger til grunn at banken avslutter praksis med å tilby finansiering utover det kunden søker om og ber styret bekrefte dette.

3.4 Styling og kontroll av kredittrisiko, bedriftskunder

Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om hvordan banken følger opp måltall som ikke er nådd, og om det bør fastsettes flere mål eller rammer (eksempelvis for andel i risikoklasser) som verktøy i risikostyring av kredittporteføljen. Styret redegjør i sitt svar for bankens praksis i oppfølging av rammer og mål. Styret skriver at rapporteringen kan gjøres noe tydeligere på tiltak når banken ikke er mål oppfylgende på parametere, og vil ivareta dette fra og med 1. kvartal 2021. Styret skriver videre at banken har vært bevisst på valg av enkle og få parametere for oppfølging, men at styret også får fremlagt rapportering på en rekke andre parametere som det ikke er knyttet formaliserte rammenivåer til. Finanstilsynet har merket seg at styret vurderer dagens mål og rammer som hensiktsmessige, men at styret vil vurdere dette på nytt i forbindelse med ordinær revisjon av kredittrisikostrategien. Finanstilsynet tar styrets svar til orientering.

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at et visst antall saker fortsatt var utestående for årsgjennomgang, og ba om en oppdatert status for årsgjennomgangen i 2020. Finanstilsynet har merket seg at 97 prosent av årsgjennomgangene var utført og notert seg styrets redegjørelse for årsakene til den manglende etterlevelsen av engasjementsoppfølgingsrutinen i 2020.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets kommentarer til status for de gjennomførte kontrollaktivitetene i 2020 og om eventuelle planlagte endringer i kontrollaktivitetene for 2021. Styret redegjør i sitt svar for de gjennomførte aktivitetene, enkelte justeringer av kontrollplanen for 2020 på BM, hovedsakelig som følge av covid-19, samt hvilke områder som får økt fokus i 2021.

2. linje stikkprøvekontroll av kredittsaker på BM var i første halvår noe under målsatt nivå på grunn av kapasitetsutfordringer, men situasjonen normaliserte seg i 2. halvår 2020, og kontroll av målsatt antall er gjennomført. Finanstilsynet tar styrets kommentarer til orientering.

Kopi av denne tilsynsrapporten bes sendt bankens valgte revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Dag Bjørneset
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.